

Građanski odgoj

Implementacija građanskog odgoja u
nastavne planove i programe

Status građanskog odgoja od 1999. do danas

- ▶ **1999. godine Vlada Republike Hrvatske donosi prvi *Nacionalni program odgoja i obrazovanja za ljudska prava*.**
Odlukom Vlade od 14. listopada 1999. **obvezuje se Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta** na njegovu primjenu.
Provedba toga programa ostala je na dobrovoljnoj osnovi sve do ove, 2012. godine, kada je dovršen novi Kurikulum građanskog odgoja i obrazovanja, a **ministar je donio odluku o njegovoj eksperimentalnoj provedbi**.
Tijekom proteklog desetljeća razvijeni su brojni **primjeri dobre prakse** koji su, između ostalog, omogućili razvoj ovog Kurikuluma.
Veći broj nacionalnih programa (od njih 34) integriran je u odgojno-obrazovni sustav kroz Građanski odgoj i obrazovanje

Škole u uzorku za eksperimentalno provođenje Kurikuluma GOO-a

IPA projekt i MMH

Osnovna škola Ivan Goran Kovačić, Petrinja,
Osnovna škola „Ivan Goran Kovačić“, Duga Resa,
Osnovna škola Siniše Glavaševića, Vukovar,
Osnovna škola „Ivan Goran Kovačić“, Velika,
Ekonomska i turistička škola, Daruvar i
Srednja škola Obrovac, Obrovac.

AZOO I MZOS

AZOO i MZOS

Osnovna škola „Đuro Ester“, Koprivnica,
III. osnovna škola Čakovec, Čakovec,
Osnovna škola Pavleka Miškine, Zagreb,
Osnovna škola Matije Gupca, Zagreb,
Gimnazija „Fran Galović“, Koprivnica i
Srednja škola Dugo Selo, Dugo Selo.

Svrha eksperimentalnog uvođenja Kurikuluma GOO-a

- ▶ Eksperimentalnu provedbu Kurikuluma GOO-a sustavno će pratiti i vrjednovati:
 - Agencija za odgoj i obrazovanje,
 - Istraživačko-obrazovni centar za ljudska prava Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu,
 - Nacionalni centar za vanjsko vrednovanje obrazovanja u suradnji s
 - Ministarstvom znanosti, obrazovanja i sporta.
- ▶ Rezultati dobiveni eksperimentalnom provedbom Kurikuluma te analize provedenoga praćenja i vrednovanja koristit će se u svrhu donošenja Kurikuluma GOO-a za obvezno uvođenje u sve škole.

Sastavnice Kurikuluma GOO-a

1. Okvir za razvoj kurikuluma GOO-a
2. Nastavni plan GOO-a
3. Elementi ocjenjivanja postignuća učenika u razvoju građanske kompetencije
4. Vođenje dokumentacije za praćenje i ocjenjivanje GOO-a
5. Kompetencije učitelja za poučavanje i učenje GOO-a
6. Kadrovski uvjeti za ostvarivanje kurikuluma GOO-a
7. Ishodi ostvarivanja GOO-a u svim razinama osnovne i srednje škole

Okvir za razvoj Kurikuluma

- ▶ **Potrebno je osigurati razumijevanje pojmova kao što su: kompetencija, ishod učenja, postignuća**
- ▶ Razviti razumijevanje i prihvaćanje da usmjerenost na kompetenciju u obrazovanju znači stavljanje naglaska na **ishod ili rezultat učenja, odnosno na učenika**, da ona uključuje znanja, vještine, vrijednosti, stavove, osobine ličnosti, motivaciju i obrasce ponašanja kojima pojedinac raspolaže i koje po potrebi pokreće kako bi riješio neki problem ili zadatak.

Nastavni plan GOO-a

1.-2. razred SŠ: obvezni predmet

UKUPNO 35 sati godišnje, obvezno

međupredmetno, modularno, izvan-nastavno: projekti škole i društvene zajednice u sklopu školskog kurikuluma

UKUPNO 15 sati godišnje, obvezno

3.-4. razred SŠ; modularno – tematski usmjereno na struku, izvan-nastavno: istraživački projekti škole i društvene zajednice u sklopu školskog kurikuluma

UKUPNO 35 sati godišnje, obvezno

Što učenici dobivaju Građanskim odgojem i obrazovanjem?

uključuje razradu:

- ▶ **funkcionalnih dimenzija**
 - znanje i razumijevanje,
 - vještine i sposobnosti te
 - vrijednosti i stavovi
- ▶ **strukturnih dimenzija**
 - ljudsko-pravna,
 - politička,
 - društvena,
 - kulturološka,
 - gospodarska,
 - ekološka

Srednja škola

Ljudsko-pravna;

- ▶ dostojanstvo osobe, ljudska prava , slobode i odgovornosti u nacionalnom, europskom i međunarodnom pravnom sustavu
- ▶ ravnopravnost u odnosu na dob, spol, te etničku, vjersku, klasnu i drugu pripadnost, rasu i druge razlike
- ▶ vladavina prava i zaštita ljudskih prava
- ▶ suzbijanje neljudskog, ponižavajućeg i nepoštenog (koruptivnog) ponašanja
- ▶ suzbijanju društvene isključenosti na različitim razinama

Srednja škola

Politička; - određenje i značaj demokracije

- vlast i demokratsko upravljanje, razred, škola, lokalna zajednica, država, Europska unija, međunarodna zajednica
- sudjelovanje građana u demokratskom upravljanju
- istraživanje i rješavanje problema od školske do međunarodne razine
- suzbijanje neljudskog, ponižavajućeg i nepoštenog - koruptivnog ponašanja
- suzbijanje društvene isključenosti i drugih oblika diskriminacije pojedinca na nacionalnoj, europskoj i međunarodnoj razini

Srednja škola

Društvena;

- društvene komunikacijske vještine
- timski rad
- upravljanje grupnim radom
- upravljanje emocijama
- upravljanje sukobima
- volontiranje i razvoj socijalne solidarnosti

Srednja škola

Kulturološka;

- razvoj osobnog, zavičajnog, većinskog i manjinskih nacionalnih identiteta kao dijela hrvatskog domovinskog identiteta te europskog i globalnog identiteta
- interkulturalna osjetljivost, komunikacija i dijalog
- osvještavanje i uklanjanje stereotipa i predrasuda

Srednja škola

Gospodarska;

- odgovorno gospodarstvo, poduzetnost i poduzetništvo
- pravo na rad
- pravo na učenje za konkurentnost na tržištu,
- zaštita i moć potrošača, utjecaj na proizvodnju, tržište i društvo potrošnjom

Ekološka;

- održivi razvoj Hrvatske, Europe i svijeta
- uloga građana u održivom razvoju

Kompetencije učitelja i nastavnika

- ▶ Tijekom eksperimentalnog provođenja GOO-a odgojno-obrazovnim radnicima bit će pružene mogućnosti da nadopune i usavrše svoje kompetencije kako je to utvrđeno u Kurikuluma GOO-a u tekstu pod brojem 5. *Kompetencije učitelja i nastavnika za poučavanje i učenje GOO-a* i 6. *Kadrovski uvjeti za ostvarivanje GOO-a*.

Elementi ocjenjivanja postignuća učenika u razvoju građanske kompetencije

Kada se građanski odgoj i obrazovanje ostvaruje kao izborni ili redoviti predmet podliježe *Pravilniku o praćenju i ocjenjivanju odgojno-obrazovnih postignuća učenika u osnovnoj i srednjoj školi*.

Elementi ocjenjivanja su:

Činjenično znanje i razumijevanje (znanje što i znanje zašto): razumijevanje pojmova, vrednota, procesa, institucija i zakonitosti koje čine temelj aktivnog i odgovornog građanstva; potvrđuje se imenovanjem, određivanjem, opisivanjem, analizom, tumačenjem, usporedbom, vrednovanjem i zaključivanjem

Elementi ocjenjivanja

Provedbeno znanje (znanje *kako*): razvoj i primjena građanskih vještina i sposobnosti prilikom rješavanja problema koji spadaju u područje aktivnog i odgovornog građanstva; potvrđuje se uspješnom primjenom stečenih ili inovativnih znanja i vještina u konkretnoj situaciji;

Vrijednosno usmjerenje – razumijevanje i prihvaćanje vrednota koje čine temelj aktivnog i odgovornog građanstva; potvrđuje se odgovarajućim obrascima ponašanja.

Elementi ocjenjivanja

Kada se građanski odgoj i obrazovanje ostvaruje kao među predmetna tema, modularno, izvan-nastavno u svim razinama odgoja i obrazovanja u eksperimentalnoj fazi se ne ocjenjuje.

Tijekom eksperimentalne faze provjerit će se više mogućnosti i modela u eksperimentalnim školama, nakon čega će se najprikladniji model ocjenjivanja preporučiti svim školama.

Dokumentacija

Škola izrađuje izvedbeni plan i program (kurikulum) GOO-a.

Dokumentiranje njegove provedbe:

U rubriku bilježaka u imeniku, upisuje se kratka bilješka da je na određenom satu na integriran način ostvarena tema GOO-a (preklapajuća s predmetnom temom)

Razredna mapa za GOO

Kada se GOO ostvaruje među predmetno svi nastavnici unose podatke - kopiju pripreme za nastavnu jedinicu u okviru koje su na integrirani način razvijali građansku kompetenciju kod učenika, najuspješnije uratke učenika, materijale vezano za izvannastavne aktivnosti i projekte i sl.

Učenički dnevnik iz GOO-a; služi samo-evaluaciji učenikovih postignuća.

Učenik upisuje u kojim je projektima i aktivnostima sudjelovao, što je tijekom godine izradio u vezi GOO-a, zapažanja, bilješke, osvrti na naučeno, nove ideje i rješenja do kojih je došao, koje su mu vrijednosti važne i s kojim se teškoćama susretao, što želi bolje naučiti, Prilaže potvrde, priznanja, zahvalnice, učeničke radove.

- ▶ Nakon eksperimentalne provjere kurikuluma on će postati obavezan za sve škole.

Hvala na pažnji

Dodatne informacije, materijali:

www.azoo.hr/programi

Opširnije na webu:

http://ec.europa.eu/education/index_en.htm

http://www.coe.int/T/E/Cultural_Co-operation/education